

دانش بنیان پایدار

با نگاهی بر دیدگاه‌های دانشمندیست بوم‌گرای ایرانی دکتر مرتضی فرهادی

دانش بنیان حساب کرد. با این اوصاف «دانش بنیان‌ها» «شرکت‌هایی» اند که با سرمایه‌گذاری در واحدهای «تحقیق و توسعه» شان و نزدیک شدن به مرزهای دانش، پیشینه کنند.

اما رشد و گسترش و کارایی «دانش بنیان» در گرو تحقق اقتضانات خاصی اجتماعی و فرهنگی است. به واقع بدون آمادگی‌های اجتماعی و فرهنگی امکان شکل‌گیری و رشد و تداوم دانش بنیان‌ها ممکن نیست. به عنوان مثال دانش بنیان وابستگی زیادی به خلاقیت دارد و در جامعه‌ای فراگیر می‌شود که خلاقیت خصلتی عمومی آن باشد؛ اما خلاقیت هر فرد متأثر از اعتماد به نفس او و از این رو در گستره ملی فراگیر شدن دانش بنیان نیازمند بالا بودن اعتماد به نفس ملی است. همچنین علم خصلتی اجتماعی دارد و نیازمند گفتگو، همکاری و مشارکت جمعی است. به عنوان مثال رشد «شرکت‌های» دانش بنیان مستلزم تقویت روحیه فعالیت و کار

دانش بنیان چیست؟

ایده اصلی رهبر انقلاب برای توسعه صنعتی ایران نزدیک شدن به مرزهای دانش برای جبران پرشتاب عقب‌ماندگی‌هاست. ایشان سال‌هاست که پیروی از راه‌های متعارف برای جبران شکاف علمی و صنعتی با جهان اول را مفید نمی‌دانند از همین رو در گفتارهای مختلف تأکید زیادی بر توجه به دانش‌های مرزی مانند نانو و بیو و... داشته‌اند تا با سرمایه‌گذاری کشور در این حوزه‌های مرزی «جهش علمی» اتفاق بیفتد. از سوی دیگر در چند سال گذشته به واسطه ضعف و وابستگی کشور در حوزه‌های اقتصادی و تولیدی شعارهای سال معطوف به تقویت بخش اقتصاد و اشتغال و تولید بوده است. از سوی دیگر مسئله نقد مقاله زدگی در سنجش علم بر روی ارتباط ارگانیک میان علم و دانشگاه و صنعت به عنوان رانه حرکت صنعتی و علمی کشور بحث‌های بسیاری صورت گرفته است. با این همه این تمناها به دلایل مختلف سیاسی، اداری، اقتصادی و فرهنگی مجال تحقق نداشته‌اند؛ اما آیا می‌توان موقعیتی را تصور کرد که هر سه این تمناها با هم وحدت یابند؟! اینجا است که ایده «دانش بنیان» متولد می‌شود:

به بیان سلیس «دانش بنیان» ایده‌ای میانجی برای برقراری ارتباط حرکت در دانش‌های مرزی و مرزهای دانش با تولید صنعتی و تجاری است. دانش بنیان در یک جمله عبارت است از «سرمایه‌گذاری در واحد تحقیق و توسعه شرکت‌های تولیدی و خدماتی» است. به عنوان مثال شرکت‌های سازنده کولرهای آبی که یک تکنولوژی قدیمی ۵۰ ساله را استفاده می‌کنند و هنوز برای مصرف بالای آب و برق و راندمان پایین این کولرها کوچک‌ترین حرکتی انجام ندادند را نمی‌توان جزو

دکتر میثم مهدیار

معاون پژوهشی
پژوهشگاه فرهنگ،
هنر و ارتباطات

”

ایشان سال‌هاست که پیروی از راه‌های متعارف برای جبران شکاف علمی و صنعتی با جهان اول را مفید نمی‌دانند